

שקלא וטריא

— סכום על דף היומי —

א"ר יוסי בר' חנינא אין דברי תורה מתקיימין
אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן
(שמערים שיתקיים תורתו) שנאמר
(משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה (סוטה כא)

לעלוי נשמת
דינה ליבא בת עטל ז"ל
עובדיה חיים בן רחל ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

הידושיין יג

(2) הא דאמר רב יהודה אמר שמואל כל שאינו יודע בטיב גיטין וקדושיין לא יהא לו עסק עמהן - אמר ר' אסי אמר רבי יוחנן וקשין לעולם יותר מדור המבול

ומוכיח ממה שכתוב בבבאי הושע אלה וכחש נשבע לשקר ורצוח וגנוב ונאוף פרצו ודמיי

בדמיי נגעו - ומתרגם רב יוסף, שהיה בקי בתרגום של יונתן בן עוזיאל, מולדין בנין מנשי חבריהון חובין על חובין מוסיפין וכתבי בפוסק שאחריו על כן תאבל הארץ ואמלל כל יושב בה בחיית השדה ובעוף השמים וגם דגי הים יאספן וגו'.

ואילו בדור המבול לא נגזרה גזירה על דגים שבים שנאמר מכל אשר בחרבה מתו - ולא דגים שבים.

ואין לומר שאיירי כשעשו את כל האיסורים האלו יחדיו (אלה, רצוח וכו'), דכתיב במקום אחר

שאלה בלבד כי מפני אלה אכלה הארץ. ואין לומר אלה לחוד, שהוא החמור ביותר,

והנך לחודיהון ביח^ד. - לא כתיב ופרצו - פרצו כתיב.

ושמע מינה שתיקה דלאחר מתן מעות ולא כלום היא.

ב. רב הונא ברבי דרב יהושע - חושש בציתא דאסא.

(מקשה על רבא) מי דמי, התם בבביתא דלעיל בתורת פקדון יהבינהו ניהלה סברה 'אי שדינא להו ומיתברי מחייבנא בהו' לכך לא זרקת לך אבל הכא בתורת קדושיין יהבינהו ניהלה ואי איתא דלא ניחא לה לישדינהו, ומכך ששתיקה נתרצתה לו.

(קושיא) פריך רב אחאי אטו כולהו נשי דינא גמירי? ה"נ לגבי אסא סברה אי שדינא להו ומיתברי מיתחייבנא באחריותיהו.

שלחה רב אחא בר רב לקמיה דרבינא כה"ג מאי חוששין או לא ?
שלח ליה אנן לא שמיע לן הא דרב הונא ברבי דרב יהושע, אתון דשמיע לכו חושו לה.

גזל ממנה ומקדשה בדבר הגזול

היא איתתא דהוה קא מזבנה וורשכי חגורות אתא הווא גברא חטף וורשכא מינה. אמרה ליה 'הבה ניהלי' אמר לה 'אי יהיבנא לך מיקדשת לך שקלתיה ואישיתקה.

ואמר ר"נ יכולה למימר אין שקלי וידי שקלי.

(קושיא) איתביה רבא לר"נ - (1) קידשה בגזל ובחמס קנה בדמיי מבעלים שלא מרצונם, ובגניבה או שחטף סלע מידה וקדשה: מקודשת.

(תירוץ) התם בדשדיך ר"ל שדבר בה קודם לכן ונתרצית לו.

ורבא מוכיח חילוק זה מסתירת הבריות, שבבביתא לעיל איתא: 'קידשה בגזל' אינה מקודשת, ובבביתא לקמן כתוב שמקודשת, ולכך צריך לחלק בין שדיך ללא שדיך:

(2) דתניא אמר לה כנסי סלע זו שאני חייב לך, וחזר ואמר לה התקדשי לי

בו:

בשעת מתן מעות:

רצתה מקודשת - דאמרה 'אין'.

לא רצתה אינה מקודשת - דאישיתקה.

לאחר מתן מעות: אפילו רצתה אינה מקודשת.

[אין לבאר רצתה, דאמרה 'אין', לא רצתה, דאמרה 'לא' - הא אישיתקה הוה קידושיין שא"כ נתני מקודשת סתם כי התם ביחד עם הבביתא של פיקדון.]

ומוכיח: וקא תני בבביתא (2) דאינה מקודשת - מאי טעמא יכולה למימר אין שקלי וידי שקלי ואלא קשיא הך בביתא (1) דקדשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחטף סלע מידה וקדשה מקודשת - שמע מינה הא (1) דשדיך הא (2) דלא שדיך.

שמועות מרב אסי שליקטו אחרי מותו שלא ישכחו.

כי נח נפשיה דרב אסי עיילו רבנן לנקוטניהו לשמעתיה ואמרו כל ששמע שמועה חדשה מפיו שיאמר. להלן השמועות שליקטו באותו יום:

(1) א"ר אסי א"ר מני - כשם שאין אשה נקנית בפחות מש"פ כר"מ אין קרקע נקנית בפחות מש"פ.

ומה שכתוב בבביתא דתניא: אע"פ שאין אשה נקנית בפחות משהו פרוטה קרקע נקנית בפחות מש"פ, מדובר לגבי קנין בחליפין:

דתניא קונין בכלי ואע"פ שאין בו שוה פרוטה.

[עד כאן דף יג עמוד א]

שיעבודא האם הוא דאורייתא - יורשין

הלווה מחבירו מעות, נכסיו ערביין ומשתעבדים למלווה, וכשמת אזי אם השיעבוד הוא מדאורייתא, היורשים חייבים לשלם, שהרי נכסיו אחראים על כך. להלן יבואר מחלוקת לגבי שיעבודא האם היא מדאורייתא או לא.

(3) הא דתנן האשה יולדת שהביאה חטאתה ומתה - יביאו יורשין

עולתה - נחלקו באיזה אופן מדובר שהיורשין חייבים:

א. רב יהודה אמר שמואל והוא שהפרישתה מחיים אבל לא הפרישתה מחיים לא - אלמא קסבר שיעבודא לאו דאורייתא..

ב. רב אסי א"ר יוחנן - אע"ג שלא הפרישה מחיים - אלמא קסבר שיעבודא הוה דאורייתא.

ונחלקו גם במלווה על פה, ולקמן הגמרא תבאר מדוע הוצרכו לחלוק בשני המקרים.

מלווה על פה האם גובה מן היורשין ומן הלקוחות: להלן מחלוקתם ויבואר בהמשך שיטה שלישית שהיא דעת רב פפא.

א. דרב ושמואל: אינו גובה. אבל כשכתב שטר גובה שהוא עצמו שיעבדו.

ב. ר' יוחנן ור"ל: גובה.

צריכא לכתוב שתיהם,

דאי איתמר במלווה על פה - בהך קאמר שמואל שאינו גובה למשום דלא מלווה כתובה בתורה היא, כלומר שלא הוטל עליו מאת ה' אלא הוא עצמו התחייב, אבל יולדת אימא מודה להו לרבי יוחנן ולר"ל.

ואי אשמעינן ביולדת - בהא קאמר ר' יוחנן דמלווה כתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא אבל מלווה על פה אימא מודה ליה לשמואל.

לכן צריכא לכתוב שתיהן.

ג. אמר רב פפא הילכתא^א: מלווה על פה גובה מן היורשין, דשיעבודא דאורייתא, ואינו גובה מן הלקוחות, דלית ליה קלא, לתקנת ללוקח שלא ידע

מזה.

^א דפשיטא מה שהוא לוח צריך לפרוץ [אבל רש"י כתב שהכל תלוי האם זה ע"י עצמו או שהוטל עליו הכתוב. ולפי זה, זיקין וערכין לא היו אמורים להיות מלווה הכתובה בתורה. ע"ע ברשב"א] ^ב תוספות ד"ה אמר רב פפא הילכתא מלווה על פה גובה מן היורשין דשיעבודא דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא. תימה דבשילהי גט פשוט (ב"ב דף קעו.) קאמר רב פפא גופיה מלווה על פה גובה מן היורשים שלא תנעול דלת בפני לוויין ואינו גובה מן הלקוחות דשיעבודא לאו דאורייתא ואומר ר"ח דהכא מיירי במלווה הכתובה בתורה כגון זקני וערכין וקרנן דאמר לעיל דשיעבודא דאורייתא דלא שייך טעמא דנעילת דלת דלענין יורשים עשאום כמלווה בשטר ולענין לקוחות לא עשאום כמלווה בשטר אבל התם במלווה על פה שאינה כתובה בתורה כגון שהלווה מעות בלא שטר:

^ב תוספות ד"ה תוספות פ"י כגון קרבנות ופדין הבן וערכין וזקנין שלא היו יודעים עיני נתינות הללו אם לא שנתחייבה התורה בפירוש אבל מלווה כגון שלוחה לו מעות בלא שטר אע"ג דכתיב האיש אשר אתה נושה בו לא חשיב כתובה בתורה כיון שאין צריך לפרש בתורה שיעור הנתינה

^ג תוספות ד"ה תוספות פ"י כגון קרבנות ופדין הבן וערכין וזקנין שלא היו יודעים עיני נתינות הללו אם לא שנתחייבה התורה בפירוש אבל מלווה כגון שלוחה לו מעות בלא שטר אע"ג דכתיב האיש אשר אתה נושה בו לא חשיב כתובה בתורה כיון שאין צריך לפרש בתורה שיעור הנתינה

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

הידושין יג

[משנה] וקונה את עצמה בגט

גט - דכתיב וכתב לה ספר כריתות.

[משנה] קונה את עצמה במיתת הבעל

הגמרא מנסה להוכיח מכמה מקומות עד שמסקנה. להלן, כל ההוכחות והדחיות:

סברא הוא - הוא אסרה והוא שרתה.

(דחיה) והא עריות דאסר להו ולא שרי להו כגון אשת אביו, כלתו, אשת אחי אביו,

שנאסרו ע"י קידושין ולא נפטרו במיתתו.

מדאמר רחמנא יבמה שאין לה בנים אסורה - הא יש לה בנים מותרת.

(דחיה) ודילמא אין לה בנים אסורה לעלמא ושריא ליבם, ויש לה בנים לכולי
עלמא נמי אסורה.

מדאמר רחמנא אלמנה לכה"ג אסורה, הא לכהן הדיוט שריא.

(דחיה) ודילמא לכה"ג בלאו, לכולי עלמא בעשה. כמו שמצינו מקרה דומה לגבי
פסולי המוקדשים - דמעיקרא אית בהו מעילה, ואסירי בגיזה ועבודה. פרקינהו,

מעילה לית בהו ומוותרים באכילה לכל אדם אבל בגיזה ועבודה אסירי.

(מסקנא) מדאמר קרא פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה.

(קושיא) אימא מאן אחר: יבם?

א"ר אשי ב' תשובות בדבר: חדא דיבם לא איקרי אחר.

ועוד כתיב לגבי האיסור מחזיר גרושתו ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתות

או כי ימות האיש האחרון - איתקש מיתה לגירושין: מה גירושין שריא וגומרת אף

מיתה שריא וגומרת. ואי אפשר ללמוד מהמשך הכתוב בפסוק 'לא יכול בעלה הראשון

לקחתה' אבל אחר מותר, שאפשר לדחות 'הא לאחר יש עשה', כדלעיל.

[עד כאן דף יג עמוד ב]